

Neformaliojo švietimo programa „Šviesiuokas ir finansinis raštingumas“

Programos apimtis

Siūloma dirbti po 3 akademines valandas per savaitę (proporcingai paskirstant teorinę ir praktinę dalis). Visa pateikta informacija yra rekomendacinio pobūdžio, mokytojas ją gali taikyti kūrybiškai, savo nuožiūra planuoti veiklas pagal situaciją.

Tikslas

Taikant įvairius aktyvaus mokymo ir mokymosi metodus: situacijos modeliavimas, kompiuterinis modeliavimas, verslo žaidimai, tiriamieji darbai, diskusijos, darbas grupėse ir kt., ugdyti 1–4 klasių mokinių teorines bei praktines finansinio raštingumo žinias, kurių vaikams prireiks ateityje, sudėtingame finansinių paslaugų ir produktų pasaulyje, priimanč pagrįstus finansinius sprendimus, įgyvendinant savo asmeninius tikslus bei siekiant svajonių išsipildymo.

Uždaviniai:

1. Gauti finansinio raštingumo žinių, susipažinti su tokiomis ekonomikos sąvokomis, kaip **pinigai, pajamos, išlaidos, kaina, šeimos biudžetas, poreikiai ir galimybės, verslas, santaupos, paskolos, sukčiai** ir kt.
2. Supažindinti su pinigų atsiradimo klime, istorija, plėsti supratimą apie pinigų vertę, galimą pinigų taupymo naudą, padėti suprasti, kad pinigai yra mainų priemonė, o ne prekė.
3. Susipažinti su užsienio valiuta, pinigų keitimu, kursu.
4. Ugdyti gebėjimą atpažinti savo norus ir poreikius, išmokyti juos saikingai valdyti. Ugdat saikingą vartojimą, išmokyti įvertinti savo galimybes.
5. Išmokyti saikingo išteklių vartojimo, formuoti pozityvų požiūrį į gamtos išteklių, elektros, maisto produktų taupymą, teorines žinias pritaikant kasdiniame gyvenime.
6. Mokyti bendravimo etiketo, ugdyti tarpasmeninius įgūdžius, gebėjimą dirbti komandoje, lavinti kūrybiškumą, imlumą naujovėms.
7. Lavinti skaičiavimo įgūdžius naudojant pinigus, ugdyti loginį mąstymą, vaikų kalbą, plėsti jų akirašį.
8. Suprasti, kodėl žmonės dirba ir gauna uždarbį, kokių dar yra pajamų rūšių.
9. Mokyti per savo patirtį, išmokyti surasti reikiamą informaciją, naudojant įvairius informacijos paieškos, rinkimo ir pateikimo būdus, taip pat analizuoti, tyrinėjimų duomenis pavaizduoti paveikslėliais, diagramomis, schemomis, aptarti statistinę informaciją, apibendrinti, pateikti išvadas.
10. Susipažinti su finansinėmis institucijomis bei jų teikiamomis paslaugomis.
11. Ugdyti taupymo įgūdžius ir suprasti taupymo prasmę.
12. Išmokyti valdyti asmeninius finansus ir planuoti asmeninį biudžetą.
13. Ugdyti hyderystės jausmą, kūrybišką verslumą, iniciatyvumą dalyvaujant užduotyse.
14. Išmokyti atpažinti sukčius, suprasti sukčiavimo pasekmes, sugebėti tinkamai reaguoti į sukčiavimo atvejus.

Darbo būdai ir ugdymo metodai:

Tyrimas, analizavimas, aptarimas, kartojimas, pasakojimas, vaizdo įrašai, filmukai, pasakos, eksperimentas, bandymas, žaidimas, situacijų analizė, vaidinimas, išvyka, susitikimas, artimos aplinkos pažinimas aktyviais mokymo ir mokymosi metodais. Ugdymo procesui organizuoti tinka visi aktyvūs mokymo metodai.

Teminiai planai:

- pirmame stulpelyje „Mėnuo“ yra nurodytas rekomenduojamas veiklos laikas;
- stulpelyje „Tema“ yra pateikiamos finansinio raštingumo ugdymo temos;
- stulpelyje „Veikla“ pateikiamos veiklos, atliekamos pamokų metu;
- stulpelyje „Valandų skaičius“ yra nurodytas rekomenduotinas pamokų skaičius, nagrinėjant temą, pasiekimams ugdyti. Mokytojas gali keisti atsižvelgdamas į mokinių poreikius, pasirinktas mokymosi veiklas ir ugdymo metodus. Ekskursijų, kelionių, išvykų laikas neįskaičiuotas;
- stulpelyje „Pastabos“ rasite, ką reikėtų aptarti nagrinėjamoje temoje, pateikiami pasiūlymai, patarimai, veiklų eiga.

MĖNUO	TEMA	VEIKLA	VALANDŲ SKAIČIUS	PASTABOS
SAUSIS	Prekės ir paslaugos. Kas yra prekė? Kas yra paslauga?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teorinės dalies skaitymas. 2. Užduočių atlikimas klasėje „Mokausi skirti prekę nuo paslaugos“. 3. Užduočių atlikimas klasėje „Ko negalima nusipirkti už pinigus?“. 4. Žaidimas „Galima, negalima?“. 5. Veikla „Seku, seku pasaką“. 	<p>1 val.</p> <p>1 val.</p> <p>2 val.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raiškiai skaito teoriją, gražiai reiškia mintis, mokosi bendrauti, išklausti kitus. 2. Užduočių atlikimas, aptarimas. Diskusija. Kokiomis paslaugomis dažniausiai naudojate? O tėveliai? Kokios paslaugos, jūsų manymu, jums yra būtinos? Pagalvokite, kokias prekes ir paslaugas galima rasti vietoje, kurioje jūs gyvenate. Gal kokias nors paslaugas teikiate patys? Ką dirba tėveliai: teikia paslaugas ar parduoda prekes? 3. Pamokos pradžioje minčių lietus: Ko negalima nusipirkti už pinigus? Kodėl? 5. Skaitomos pasakos, analizuojamos, aptariamos. Galima vieną pamoką skaityti pasaką, o kitą – pažiūrėti pasakos ekranizaciją. Šią veiklą rekomenduojama skaidyti į dvi pamokas, nepaeiliui.
	Pajamos. Namų ūkis. Įmonė. Pajamų gavimo būdai.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teorinės dalies skaitymas. 2. Piešiame savo namų ūkį. 3. Užduočių atlikimas „Kokios yra šeimos pajamos?“. 4. Užduotis „Atspėk profesiją“. 5. Užduotis „Mokausi skaičiuoti šeimos pajamas“. 6. Papildomos pajamos. 	<p>1 val.</p> <p>1 val.</p> <p>1 val.</p> <p>1 val.</p> <p>1 val.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raiškiai skaito teoriją, reiškia mintis, mokosi bendrauti, išklausti kitus. 3. Užduočių atlikimas, aptarimas. Pokalbis su tėveliais apie jų namų ūkio pajamas. Vaikai apklausia tėvellius ir surašo savo šeimos pajamų šaltinius. Apskaičiuoja, kokios jų šeimos mėnesinės pajamos. 4. Informacijos apie žmonių profesijas rinkimas, analizė, vaikų žinių apie profesijas, darbinę veiklą plėtimas, pagarbos suaugusiųjų darbu ugdymas. Žaidimas „Mano profesija“. Vaikai pasirenka vaidmenis (kirpėjo, gydytojo, padavėjo ir t. t.). Kiti vaikai vaidina klientus, perka prekes ir paslaugas mokėdami tikrais arba žaisliniais pinigais. 6. Kaip galima uždirbti papildomai? Gal kas dirba kelis darbus? Ar turi pomėgių, kurie leidžia uždirbti pinigų? Ar vaikai yra kažką pagaminę ir pardavę? O gal parduoda savo senus rūbus, žaislus?

3 Uždutis. Mokausi skirti prekę nuo paslaugos. Oranžine spalva nuspalvink rutuliuką, kur pavaizduota prekė ●, o žalia – paslauga ●.

REFLEKSIJA

1. Tegul vaikai pagalvoja ir atsako, kokiomis paslaugomis jie dažniausiai naudojasi.
2. Kokios paslaugos, jų manymu, jiems yra būtinos?

2 Užuotis. Pažiūrėk į paveikslėlius ir sujunk su tinkamu žodžiu.

STIPENDIJA

PENSIJA

ATLYGINIMAS

MOTINYSTĖS
IŠMOKA (PAŠALPA)

3 Užuotis. Atspėk profesiją.

Skaityk žodžius, pagalvok ir užrašyk, kokios profesijos atstovas tai galėtų būti. Parink tinkamą moteriškos (mot. g.) arba vyriškos (vyr. g.) giminės galūnę.

Viryklė, puodai, skanus patiekalas.... (mot. g.)

Lenta, kreida, vadovėliai....(mot. g.)

Molbertas, drobė, dažai...(vyr. g.)

Vairas, stotelė, bilietai...(vyr. g.)

Kasos aparatas, graža, prekė....(mot. g.)

Plytos, cementas, naujas namas...(vyr. g.)

Liga, tabletės, baltas chalatas....(vyr. g.)

Žirklys, plaukų džiovintuvas, nauja šukuosena....(mot. g.)

Maži vaikai, žaidimai, pietų miegas....(mot. g.)

Gaisras, vanduo, gaisrinė....(vyr. g.)

REFLEKSIJA

1. Aptarkite, kokios profesijos atstovais nori tapti vaikai.
2. Ką dirba jų tėveliai? Seneliai?

TAUPYMAS

1 **Diskusija** (leidžiama vaikui pateikti savo apibrėžimą).
Kas yra santaupos?

2 **Teorinė dalis.** Perskaityk ir susipažink.

Taupymas – tai dalies gaunamų pajamų atidėjimas, kad būtų galima jas panaudoti ateityje.

Žmonės savo pinigus gali laikyti banke, namuose arba juos iš karto išleisti. Pinigai, kuriuos žmonės padeda į banką arba laiko namuose, vadinami **santaupomis**.

Žmonėms santaupos reikalingos dėl įvairių priežasčių: nori nusipirkti būstą, automobilį, sutaupyti būsto remontui, panaudoti atostogoms, apmokėti mokslus, pradėti verslą ar pragyventi netekus pajamų (darbo ar kitų išmokų), kad galėtų tą laikotarpį išgyventi (sumokėti būtinas išlaidas: už paskolas, komunalines paslaugas, maistą ir t. t.). Sutaupyti pinigai praverčia ir tuomet, kai įvyksta kažkas neplanuota ir netikėta, pavyzdžiui, sugenda televizorius, indaplovė ar automobilis. Jei turėsite pakankamai santaupų – jausitės saugiai ir ramiai.

Pirmasis žingsnis pradėti taupymą – **biudžeto planavimas**. Planuojant biudžetą galima remtis šia schema:

3 **Užduotis. Plakatas „Kam mums reikia pinigų“?**
Pagalvok ir rašyk, kam reikalingi pinigai.

